

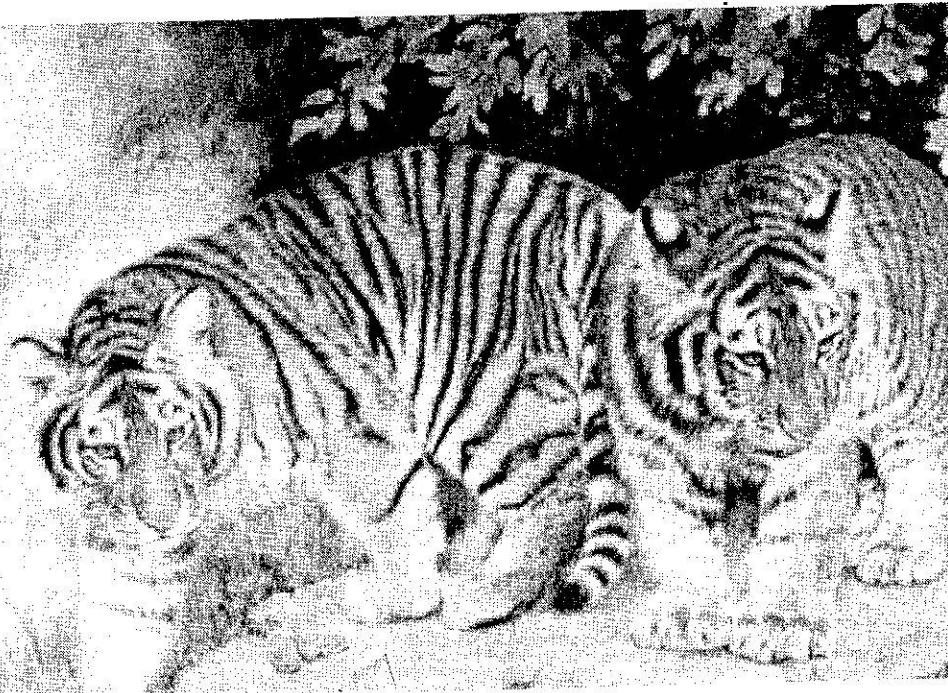
CON CỘP RỪNG XƯA

• TRỊNH HẢO TÂM

Con trâu nấm Sứu ra đi và cọp dã nầm chờ trước thềm năm mới. Trong 12 con Giáp, cọp là con vật dũng mãnh và oai hùng hơn hết nhưng cũng rất hung-tợn, dữ dảng và mang nhiều bí-ẩn. Bí-ẩn bắt nguồn từ nơi rừng sâu cọp sinh sống cho đến cách sát hại loài người một cách lè-làng và êm-thảm. Cọp là con vật như thế nào? Có thật sự hung-dữ, chuyên ăn thịt người như người ta tưởng hay không? Dòng-dõi, thân-thế xuất thân từ đâu? Bản-tính và cuộc sống riêng tự ra sao? Đó là những điểm, nhân nấm cọp sắp về, tìm hiểu cũng không kém phần thú-vị.

• DÒNG-DÕI XUẤT-THÂN

Cọp hay hổ là một giống vật to lớn, thân mình dài với bộ lông màu vàng đậm điểm những sọc rắn màu đen hay màu xám từ đầu cho đến tận đuôi. Cọp có tên khoa-học là *Panthera Tigris* thuộc dòng họ Mèo (*Felidae*), bao gồm các loại như sư-tử, beo (báo) và mèo. Trong dòng họ Mèo có đến hàng chục giống vật nhưng chỉ có cọp kế đến là sư-tử là giống vật to lớn nhất và mèo nhà là loài vật bá nhở nhất. Cọp khác với sư-tử là ở màu sắc bộ lông. Cọp có sọc rắn nhưng sư-tử thì không. Trái lại sư-tử có bờm lông dài trên đầu và cổ phủ xuống hai vai. Sư-tử đi săn mồi có đôi nhưng cọp thì săn đơn-độc một mình. Hai giống vật này rất giống nhau, cho nên với một bộ xương khô, các nhà vạn-vật phân-biệt bằng xương sống mũi vì xương mũi của cọp nhô cao hơn. Cọp là giống vật thuần-túy Á-Đông. Chỉ có Á-Châu là lục-địa duy-nhất mà cọp sinh-sống. Người ta không thể tìm thấy cọp hoang ở các lục-địa khác. Trong rừng già Phi-Châu có rất nhiều loại thú dữ như sư-tử và beo, nhưng vẫn không thấy bóng dáng cọp.

Cọp xuất phát từ miền Bắc Trung-Hoa vào thời tiền-sử cách nay khoảng 2 triệu năm trước loài người rất lâu và cùng thời gian với nhiều loại thú bốn chân khác. Cọp sinh sôi và lan dần xuống vùng Đông-Nam-Á, kề cả Việt-Nam chúng ta, cho tới các đảo như Sumatra, Java, Bali. Càng xuống phía nam, giống cọp càng nhỏ đi. Cọp phát triển về hướng Bắc đến tận Mông-Cố và miền Đông của Tây-Bá-Lợi-Á (Siberia). Về hướng Tây, cọp sinh-sống đông đảo nhất ở Ấn-Độ cho tới tận Iran và Thổ-Nhi-Kỳ.

Càng về phía Bắc, giống cọp càng lớn và lông dài hơn để chống chịu với khí-hậu lạnh-léo. Cọp Siberia và cọp Royal Bengal ở Ấn-Độ là hai giống cọp nổi tiếng to lớn mà chúng ta thường thấy được nuôi trong các sở-thú. Cọp đực Bengal cân nặng đến 500 pounds (230 kg) và thân dài đến 10 feet (3 mét) nếu kể luôn cái đuôi 3 feet (1 mét). Vì dân số gia-tăng, các khu rừng nguyên-sinh (còn ‘nguyên-sí’ chưa bị loài người dãm nát) ngày càng thu hẹp, nên ngày nay cọp trên đà nguy-cơ tuyệt chủng. Vì vậy cọp được xếp vào loại thú hiếm-quý cần phải được bảo-vệ. Ngày nay một vài vùng còn

cọp sinh sống đông đảo là Ấn-Độ, Nepal và Mả-lai với tổng-số cọp hoang ước-lượng từ 4,500 đến 6,000 con. Trước đó vài chục năm, vào thập-niên 1930, số cọp sinh sống khoảng 100 ngàn. Rừng Việt-Nam mặc dù bị tàn phá bởi chiến tranh và nạn khai-thác rừng bừa-bải vẫn còn một số cọp sinh sống trong vùng Trường-Sơn cho đến những dãy núi phía Bắc tiếp giáp với Trung-Quốc. Qua tin tức trên báo-chí, thính-thoảng cọp và voi mò xuống làng giết hại đồng bào. Hình-dáng và cách sinh-hoạt

Về hình dáng và thân thể, cọp có cái đầu hơi nhỏ so với thân mình khá dài với bốn chân thấp và rắn chắc. Cuối cùng là cái đuôi dài khoảng một phần ba thân mình. Cọp có một bộ lông tuyệt đẹp, dày và mịn màu vàng đậm hay da cam, điểm trên đó là những lằn sọc rắn đen hay nâu xám. Một số mèo nhà cũng có loại sọc tương tự. Phía dưới bụng cọp có màu vàng nhạt hay trắng. Cọp cũng có loại lông trắng với sọc rắn đen như bầy cọp của Casino The Mirage ở Las Vegas nhưng loại này rất hiếm. Đa-số bạch-hổ ngày nay đều do người nuôi và gây giống. Tụcngũ có câu: ‘Cọp chết để da, người chết để tiếng,’ nhằm nói lên cái đẹp quý-phái của bộ lông cọp. Cọp có hai tai đứng thẳng và nhọn lúc nào cũng hướng về phía trước. Đôi tai cọp không thể xoay chiều như loài chó, nên mỗi khi cần nghe ngóng tình hình, cọp phải xoay luôn cả cái đầu. Động tác này giúp cọp vừa nghe vừa nhìn cùng một lúc. Cọp có lỗ tai rất thính, có thể nghe được những âm thanh mà loài người không nghe được. Giống như loài người, phần trong lỗ tai cọp có một rãnh hình bán nguyệt chứa thủy-dịch, cơ-quan này giúp cho cọp giữ được thăng bằng. Cũng như mèo, khi bị rơi từ trên cao xuống, cọp luôn đứng vững bằng bốn chân khi chạm đất. Người ta nghĩ rằng nhờ đuôi, cọp giữ được thăng bằng khi rơi nhưng thật ra là nhờ lỗ tai. Mắt cọp tuy nhỏ nhưng rất sáng và hướng thẳng về phía trước như mắt loài người, trong khi những động vật bốn chân khác như voi, ngựa, dê, trâu bò đôi mắt cách xa ra và ở một bên của đầu nên mỗi mắt chỉ nhìn được một phía mà thôi. Khi có nhiều ánh sáng, con người trong mắt cọp sẽ thu hẹp lại thành một đường thẳng đứng, nhưng trong bóng tối nó sẽ nở tròn ra để thu nhận thêm ánh sáng. Vì vậy trong đêm tối, mắt cọp nhìn thấy rõ mọi vật nhất là những vật đang di động. Tuy nhiên, với bóng đêm hoàn toàn dày đặc không chút trăng sao, cọp cũng chẳng nhìn thấy được gì! Mắt cọp hơn mắt loài người trong bóng tối nhưng ngoài ánh sáng nó vẫn không trông rõ bằng

mắt loài người và chỉ nhìn thấy mọi vật với một màu đen trắng, nhưng mắt nò vẫn sáng hơn các động vật khác chỉ thua chim cú và loài khỉ vượn mà thôi. Trong đêm tối nếu ta soi đèn dụng nhầm mắt cọp thì hai con ngươi của nó sẽ phản chiếu như hai ngọn đèn. Chóp mũi của cọp là một miếng da thường thì đen nhưng cò khi đỏ hoặc hồng, lúc nào cũng mát và ướt. Cọp rất thính hơi, nó có thể hưởi được mùi của người hay những động vật khác ở xa hàng chục thước. Hai bên mép thuộc môi trên, mỗi bên cọp có 4 hàng râu trắng ánh, dài và thẳng. Những sợi râu này có chức-năng xúc-giác, khi cọp cọ vào một vật, cọp sẽ biết được vật đó cứng hay mềm, nóng hay lạnh. Miệng cọp khá rộng, có thể há to đến 10 inches để ngoạm lấy những con mồi xấu số. Bộ răng của cọp là vũ-khí lợi hại hơn là dùng để nhai thức ăn. Cọp có 30 cái răng, trong đó 4 răng nanh vừa mạnh, vừa dài (2 inches), vừa cong, vừa nhọn như những lưỡi dao găm để đâm vào cổ và giết chết con mồi. Những răng cửa thì nhỏ, không có nhiệm-vụ cắt thức-ăn mà chỉ dùng để bắt chấy rận, làm sạch lông cọp mà thôi. Trái lại các răng hàm bên trong thì dùng để cắt thức-ăn, thay vì để nghiên như những thú vật khác. Đối với cọp, cọp chỉ ‘ăn tươi nuốt sống’ mà không cần nghiên giã cho bả ra. Các dịch-tụy trong bao tử cọp sẽ làm nhiệm vụ đó. Lưỡi cọp thì săn-sùi như tờ giấy nhám vì có hàng ngàn mục gai nhỏ mọc trên lưỡi. Cọp dùng lưỡi để liếm sạch lông nên những gai này cò công dụng như những cái răng của một chiếc lược. Ngoài ra lưỡi còn được dùng để tách thịt con mồi ra khỏi xương. Quai hàm của cọp ngắn nhưng rất mạnh, nó có thể nghiên nát xương xẩu của những con mồi. Hàm trên thì cố định còn hàm dưới của cọp chỉ cử động thẳng đứng, lên xuống mà thôi chứ không có đưa ngang qua lại để nhai nghiên thức ăn như như những loài thú khác. Cọp có thể diễn-tả tâm-trạng của mình qua tiếng rống vang dội cả một góc rừng hay chỉ gầm gừ trong cổ họng nư ‘nói không nên lời’. Người ta vẫn không biết được đích xác những tiếng kêu của cọp với những dụng ý gì? Biểu-dương quyền-lực hay tiếng kêu tình-ái, bộc lộ niềm phấn khởi, vui tươi hay đau đớn, vui tươi hay đau-dớn, thất vọng? Su-tử rống nhiều hơn cọp.

Chân cọp ngắn và mạnh. Khi cọp rảo bước, thân mình nó với những bắp-thịt uốn lượn như những đợt sóng nhịp nhàng giống vũ công trong một điệu luân-vũ. Vừa đẹp mắt, vừa man-dại nhưng cũng không kém oai-nghi, hùng dũng. Hai chân trước của cọp mỗi chân có 5 ngón và hai chân

sau mỗi chân có 4 ngón. Mỗi đầu ngón chân là một móng nhọn, cong và cứng bằng chất sừng. Điều đặc-biệt mà ít loài thú nào có là móng cọp có thể đưa ra hay thụt vào trong ngón chân theo ý muốn của cọp. Khi leo trèo hay chụp con mồi móng sẽ được đưa ra. Băng không thì móng thụt vào trong cái vỏ bọc da được bao phủ băng lông. Vỏ bọc này chè chở cho móng nhọn khỏi sứt gãy hay mòn tà. Lớp sừng bên ngoài móng lâu lâu cũng được thay bằng một lớp mới nên móng lúc nào cũng bóng láng, bền nhọn. Móng cọp được dân Á-Châu đeo vào cổ như một thứ bùa hộ-mạng. Vì thân-hình nặng nề nên ít khi cọp leo trèo nhưng nó có thể leo để săn đuổi một con mồi hay để mưu-sinh thoát-hiểm, tránh lũ lụt khi nước từ trên núi đổ xuống. Cọp leo không thiên-nghệ bằng anh em họ hàng của nó là beo. Khác với những loài khác trong dòng họ mèo, cọp lội rất giỏi, nó có thể lội xuống sông để bắt cá những khi không có gì để ăn. Những ngày hè oi-bức nó cũng thích ngâm mình dưới suối để hưởng thú ‘Lên non tắm mát ngọn sông Đào’.

Cọp có thể sống ở nhiều vùng với khí hậu khác nhau. Từ rừng đậm lầy ngập nước với tre nứa, lau sậy ở Đông-Nam-Á cho đến những dãy núi trên cao-độ 10,000 feet (3,000 mét) đầy tuyết phủ của vùng Siberia. Cọp sống đơn-độc một mình trong lãnh-thổ riêng mà chúng đánh dấu bằng mùi nước tiểu như giống chó thường làm và không muốn một con cọp nào khác xâm-phạm vào giang-son của mình. Câu tục-ngữ: ‘Rừng nào cọp này’ nói lên bản tính độc-quyền sở-hữu về lãnh-thổ mà không muốn ‘hòa-giải, hòa-hợp,’ ‘sống chung hòa-bình’ với bất cứ ai. Giang-son của cọp tùy theo giống loại, có thể rộng từ 75 đến 1,200 dặm vuông (square miles) tương đương 200 đến 3,000 cây-số vuông. Chỗ ở của cọp có thể dưới một thân cây ngã, một hốc núi hay hang sâu. Trong giang-son rộng lớn của cọp nó có nhiều chỗ ở khác nhau.

• CÁCH THỨC SĂN MỒI

Cọp là loài thú ăn thịt sống. Chúng thích những con mồi to lớn, ‘tầm-cỡ’ như heo rừng, trâu bò rừng, nai mễn. Vùng Mân-Châu và Siberia chúng còn ăn luôn các loại gấu nâu và đen rất to lớn. Những lúc không có gì để ăn, cọp cũng không từ-chối cá thú ‘tép riu’ như chim, cá, ếch nhái. Cọp ăn rất nhiều thịt, để giữ một sức-khỏe tốt, một con cọp cần từ đến 9 kí-lô thịt một ngày. Một con nai to chỉ đủ cho cọp ăn trong một tuần. ‘Ăn như hổ đói,’ ‘Nam thực như hổ, nữ thực như miêu’ là những câu nói lên sự ăn nhiều của cọp. ‘Cọp ăn bù-mắt’ ám chỉ việc cung-cấp không đủ số, không thẩm tháp

vào đâu như đi xe Cadillac mà chỉ đó có một đồng xăng!

Cọp thường mon men tìm mồi ở bên bờ suối vào những đêm không trăng, nằm yên trong những bụi cây, chờ heo rừng, nai mến tìm đến suối uống nước. Khi con mồi xuất hiện ở bờ suối, băng những bước chân âm thầm, cọp rón-rén tiến về phía con mồi. Móng vuốt còn nằm trong bọc, nên bước chân của cọp rất êm ái. Cọp tiến lên ở phía sau lưng để con mồi không nhìn thấy và hướng ngược chiều gió để con mồi không đánh được hơi lạ. Cọp có khả-năng nhảy rất xa đến 30 feet (10 mét), nhưng cọp cố tiến càng gần càng tốt. Tới vị-trí gần con mồi nhất mà cọp thấy không thể tiến hơn được nữa vì con mồi sẽ phát hiện ra cọp. Cọp nằm sát xuống đất nhưng đầu ngẩng cao và hai cặp mắt chăm-chú theo dõi từng cử-động của con mồi. Chờ cho con mồi cuối xuống và mãi-mê uống nước, cọp phóng mình tới với tất cả sức nặng chụp lên lưng con mồi. Mặc con mồi vùng-vây, cọp cắn chặt và giữ cổ chờ tới khi con mồi kiệt sức vì mất máu và ngã quy xuống. Chờ cho con vật xấu số bất động hết còn cựa quậy, vùng vẩy thì cọp mới bắt đầu ăn. Cọp thường chừa lại cái đầu và bốn chân, làm quà cho lũ kên-kên, diều quạ. Có những con mồi may mắn vì cọp vồ hụt hay vùng vẩy chạy thoát được thì cọp rượt theo. Cọp chạy rất nhanh có thể đạt tới vận tốc 40 dặm một giờ nhưng không dai sức. Rượt khoảng 100 đến 200 thước, cọp thấm mệt và dành bỏ cuộc. Ước lượng trong mười lần đi săn mồi, hất chín lần là cọp thất-bại, ra về với tay không và cái bụng đói dỗi một lần là vồ được thịt. Cọp đối nó cũng không chê những xác thú-vật hay tranh ăn với những bầy sói dơ-dáy.

Với sức mạnh phi-thường và những nanh vuốt lợi hại, cọp không khăt-phục trước bất kỳ một giống vật nào nên được tôn làm chúa sơn-lâm, vua rừng thầm. Nhưng đối với voi thì cọp phải nể mặt, tránh không muốn chạm trán. Xem phim tài-liệu của hội National Geographic Society cho thấy trên đường di-chuyễn, voi gặp cọp, voi vẫn cứ lầm-lũi tiến đến coi như không có gì. Cọp phải tránh ra nhường cho voi đi. ‘Tránh voi không xấu mặt cọp,’ câu tục-ngữ để an-ủi những anh-hùng hào-kiệt thức-thời đôi khi cũng phải ẩn-mặt, chém đè trước những đối thủ nặng cân hơn.